

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงนะ ฤดูกาลหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปฤดูกาลหนึ่ง เห็นใหม่ ร่างกายนี้ ถ้าไม่ได้ปรับตัวไม่สบายได้ เป็นไข้ได้ ชีวิตก็เหมือนกัน นี่วันคืนมันล่องไปๆ ถ้าเรากู้ชินกับมัน เรากู้ชิน ครูบาอาจารย์ท่านจะให้ตื่นตัวตลอดเวลา สติ ถ้ามีสติ ถ้ามันกู้ชินมันจะเพอเรอ ความเพอเรอของเรานี้อ่อนแอไปตลอดเวลา

ความอ่อนแอนะเหมือนเหล็กเกิดสนิม สนิมเกิดจากเหล็ก ความอ่อนแอ ความกู้ชินของเรา ก็เลสมันเกาะกินได้ ถึงตื่นตัว พอตื่นตัวขึ้นมาก็เป็นความลำบากแล้ว ถ้ามันสบายอกสบายใจ ความนอนใจใจ ความนอนใจคือกิเลสมันนอนเนื่องมาด้วย เห็นใหม่

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความคำริของเรา”

มารเอ๋ยเธอเกิดจากความคำริของเรา นี่ไม่ได้คำริเลย มันนอนจมกับมันเลยนะ ถ้าเรานอนจมกับมันนี่เราเอาตัวรอดไม่ได้ เราต้องเข้มแข็ง นี่ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลง มันเฉอะแฉะ มันลำบากลำบาก มันเป็นไปทุกอย่าง เห็นใหม่ เวลาเข้าพรรษาที่ ๓ เดือน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้รุคงค์ เพราะรุคงค์ไปมันไม่ใช่กาลไม่ใช่เวลา เวลาหน้าแล้ง เวลาอากาศดีให้รุคงค์ไป

นี่แล้วเวลาจำพรรษาที่ไหนก็แล้วแต่ ให้ฝึกฝนเพราะเราไปอยู่ประจำที่ พออยู่ประจำที่เราต้องตื่นตัว เราต้องปลุกเร้าตัวเองตลอดเวลา ถ้าเราปลุกเร้าตัวเองตลอดเวลา เห็นใหม่ นี่เราจะไม่นอนจมกับกิเลส ความนอนจมกับกิเลสมันเป็นจิตนิสัยนะ นิสัยของคน คนมันไม่เหมือนกัน จิตของคนก็ไม่เหมือนกัน แต่สติกับความเพียรชอบ ทุกอย่างที่เป็นความเข้มแข็ง มันใช้ได้กับทุกๆ ดวงใจนะ คนจะเข้มแข็งด้วยกิริยาภายนอก ด้วยความนุ่มนวล ความนุ่มนวลก็เข้มแข็งได้ เข้มแข็งคือมีสติของเราไง มีสติแล้วตื่นตัวตลอดเวลา

การตื่นตัวเวลานั่งภาวนา เห็นไหม เริ่มต้นนั่งภาวนาสติจะดีขึ้นมา แล้วพอกำหนดพุทโธ พุทโธหรือใช้ปัญญาไป สติมันจะอ่อนล้าไปเป็นธรรมดา เพราะการทำงานเราฝึกฝนของเรา ขึ้นมา เราฝึกฝนของเราขึ้น คุณคนทำงานสิ ทำงานนี้ชำนาญในวสี การเข้าสมาธิกับการออกสมาธิ นะ เข้าสมาธิก็แสนยาก เวลาเข้าสมาธิแล้วนี่ตื่นเต็น ตื่นเต็นไปกับความเป็นสมาธิ มันก็กระตุก ให้ใจนี้ออกมา แต่ถ้าเราฝึกบ่อยครั้งเข้าๆ ด้วยความชำนาญ เห็นไหม

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

ถ้าเรายู่กับเหตุแล้วมันจะเสื่อมไหม? มันไม่เสื่อมหรอก แต่นี่เหตุของเรามันผิดพลาด เหตุของเรามันไม่สมควร เวลาเหตุมันไม่สมควรเราก็ต้องปฏิบัติหาประสบการณ์ นี่ทดสอบ แบบทดสอบจิต ถ้าจิตมีแบบทดสอบนะ แบบทดสอบนั้น เห็นไหม คุณถ้าเรามีการทดสอบ ครั้งแรกเราทำได้เราจะดีใจมากเลย แต่พอทำไปๆ มันก็คุ้นเคยอีก ความคุ้นเคย เห็นไหม เราถึงต้อง เปลี่ยนที่เปลี่ยนทางตลอดเวลา อย่างอนจมกับมันนะ

ครูบาอาจารย์ของเราจะตื่นตัว นี่เวลาเราตื่นตัว เห็นไหม คุณเด็กสิ คุณที่มีสติ เขามีสติของเขา การเคลื่อนไหวของเขาๆ จะมีสติสัมปชัญญะ แต่ถ้าคนเพลินมันจะมีความผิดพลาดได้ ตลอดเวลา ความผิดพลาด ความผิดพลาดเกิดมาจากไหนล่ะ? ก็เกิดจากเราอนใจใจ ถ้าเราอนใจเราจะมี ความผิดพลาด ถ้าเราไม่อนใจเราจะไม่มี ความผิดพลาดสิ่งใดๆ เลย แล้วเวลาปฏิบัติ ขึ้นไป เห็นไหม มรรคหยาบ มรรคละเอียด

นี่เวลาตื่นไม่มันโตขึ้นมา ยิ่งสูงขนาดไหนมันจะมีแรงลมตลอดไป จิตที่มันพัฒนาขึ้นมาแล้วนะ ว่าเราละเอียดแล้ว จิตละเอียดเข้าไป นี่กิเลสมันจะปล่อยให้เราทำตามสะดวกสบาย ไม่ใช่หรอก กิเลสละเอียดมันก็หลอกละเอียด กิเลสหายๆ มันก็หลอกหายๆ ทีนี้หลอกหายๆ เห็นไหม สติ นี่สติปัญญา ถ้ามีสติปัญญาเราจะหาทางออก เราจะเปลี่ยนแปลง เราจะใช้อุบาย เรา จะพลิกแพลง

การกระทำของเราเราจะพลิกแพลงของเราตลอดเวลา เราจะไม่ให้สนิมมันเกาะ คือไม่ให้ กิเลสมันเกาะ สติ มหาสติ การกระทำบ่อยครั้งเข้า สติ มหาสติ มันก็ฝึกฝนจนชำนาญขึ้นมา แล้ว เราพิจารณาบ่อยครั้งเข้า หมั่นคราด หมั่นไถ หมั่นใช้ปัญญาขึ้นไป ถึงที่สุดนะ โครงการนั้นจบลง เวลากิเลสมันขาดนะเป็นอกุศลธรรม มันสมุจเฉทปหาน มันขาดออกไป แล้วเราต่อเนื่องขึ้นไป มันจะเป็นมหาสติ เห็นไหม

จากสติ มหาสติ ถ้ามันต่อเนื่องขึ้นไป ไม่ให้มันสูงขึ้นไป ลมมันแรงขึ้นไปเรื่อยๆ แต่ขณะที่เราจะใช้ปัญญา นี่เปรียบเทียบการใช้ปัญญา ปัญญามันละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ นะ นี่อาลัย อารมณ์นะ การอาลัยอารมณ์ เรามองตากันแล้วอาลัยอารมณ์ เห็นไหม มันมีความคิดใหม่? มันไม่มีความคิดแต่มันอาลัยอารมณ์นะ นี่อาลัยอารมณ์มันเป็นกิเลสอันละเอียด ความคิด ความหมักหมม ความขุ่นเคืองใจ ความโลภ ความโกรธ ความหลง นี่กิเลสมันละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ

เริ่มต้นก็ความคิดก่อน ความไม่รู้จักตัวเองก่อน แต่พอเราสมุจเฉทปหานขาดเข้าไปเรื่อยๆ เห็นไหม มันเป็นเรื่องความคิด เรื่องค้นหาความทะยานอยาก แล้วพอมันขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุดตัด นี่ขั้นอย่างหยาบ ขั้นอย่างกลาง ขั้นอย่างละเอียด มันเหลือแต่จิตล้วนๆ นี่มันอาลัย อารมณ์ของมัน มันแค่อาลัยอารมณ์นะ มันเศร้าหมอง มันฟุ้งงไส มันอยู่กับใจเรา นี่แล้วถ้าอย่างนั้นมันต้องเป็นความสุขสิ?

ใช่ ถ้าเหมือนกับเราเริ่มต้นแสวงหา มันจะเป็นความสุข เวลามันปล่อยวางมันจะมีความสุขมาก มันจะปล่อยวางหมดเลย แต่พอเราเริ่มต้นการปฏิบัติให้ละเอียดเข้าไป กิเลสอย่างละเอียดมันก็ต่อต้าน มันต่อต้าน มันสร้างภาพ เห็นไหม แบบทดสอบจิตมันต้องละเอียดเข้าไป มันคนละแบบทดสอบ มันไม่ใช่อันเดียวกันไง

แบบทดสอบมันละเอียดเข้าไป ปัญญามันละเอียดเข้าไป นี่สิ่งที่ละเอียดเข้าไป สติมันก็ต้องละเอียดไป มันถึงเป็นมหาสติ มหาปัญญา ถ้ามันเป็นมหาสติ มหาปัญญานี้เราพัฒนานะ เราไม่พัฒนาเราจะอยู่กับที่ ถ้าเราอยู่กับที่นะมันมีวันเสื่อมถอย เราเงินครกขึ้นภูเขา ถ้าเราไม่สามารถเงินขึ้นไปถึงภูเขาเลยนะ เดี่ยวมันจะกลิ้งมาทับเรา

การภาวนาของเรา ถ้าเราไม่เข้มแข็ง เราทำไม่ถึงจุด มันจะถอยมาทับเรา ความคิดความเห็นของเรานี้มันจะถอยมาทับเรา ถอยมาทับเราเพราะสติเราอ่อนแอไง เพราะเราพลั้งผลอ เราไม่จริงจังของเราไง มันจะถอยมากลิ้งมาทับเรานะ แต่ถ้าเราพยายามของเรา เห็นไหม ความเพียรชอบ เราใช้สติ ใช้มหาสติของเราขึ้นไปเรื่อยๆ พยายามถึงที่สุดของมัน พอเราเงินขึ้นภูเขาแล้ว ไปถึงบนภูเขาแล้วเราสลักทิ้งไปเลยนะ มันจะไปตกอีกฟากหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน ในการต่อสู้ของเรา ในการกระทำของเรา สิ่งต่างๆ ของเรา เป็นของเราทั้งหมดนะ แพ้ก็รู้ว่าแพ้ เหนื่อยก็รู้ว่าเหนื่อย ทุกข์ก็รู้ว่าทุกข์ มันปล่อยวางก็รู้ว่าปล่อยวาง แต่ถ้า

มันปล่อยวางรู้ว่าปล่อยวาง เห็นไหม มันยังมีสัมมา มิมิจฉาอีก เพราะปล่อยวางโดยที่เราไม่เคยเห็น ไม่เคยเป็น

สิ่งที่ไม่เคยเห็น ไม่เคยเป็น เห็นไหม พระอานนท์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเดินไปผ่านลำน้ำ บอกว่า

“อานนท์ เราหิวกระหายเหลือเกิน”

นี่พระอานนท์จะตักน้ำก็ขุ่น ไม่อยากตัก ก็เลยมาอาราธนาให้ไปฉันทิ้งน้ำ

“อานนท์ เรากระหายเหลือเกิน”

ก็ไปตักขึ้นมา พอตักขึ้นมา น้ำนั้นจะใสเลย เวลาตักมานี้เห็นความมหัศจรรย์ เห็นไหม เวลาไปถวายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สิ่งที่ไม่เคยมี ไม่เคยเป็น

“อานนท์ สิ่งนี้เป็นเรื่องธรรมดา สิ่งที่น่าขุ่นมันเป็นกรรมของเรา เพราะเราเคยเป็นพ่อค้า โคต่าง แต่สิ่งที่น้ำใสมันเป็นบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปอยู่กับเวรัญชพรหมณ์ เห็นไหม เขานิมนต์ไปแล้วเขาลืม เขาไม่ได้ใส่บาตร นี้อยู่นั้นแหละ กินข้าวกล้อง เอาข้าวมาบด แต่เวลาบารมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า น้ำขุ่นๆ มันยังใสขึ้นมาเลย บารมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามี แต่กรรมมันก็มี กรรมคือสิ่งที่มันเคยมีเคยเป็น สิ่งที่เคยมีเคยเป็นมันเป็นสภาวะอย่างนั้น แต่จิตมันไม่ไปเกี่ยวข้องกับมัน ไม่ไปสนใจกับมัน ไม่สนใจกับมันเพราะมันรู้เท่าไร

สิ่งที่เคยมีเคยเป็นมันเป็นอย่างนี้เอง มันเป็นของมันเอง แต่ถ้าฤทธิ์เดชมันก็มี บารมีมันก็มี แต่สภาวะกรรมมันก็มี สภาวะกรรม เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ นี้ธาตุขันธ์มันเป็นเป่า ยังเจ็บไข้ได้ป่วย พระอรหันต์เจ็บไข้ได้ป่วยพระอรหันต์ต้องไปโรงพยาบาล นี่เพราะอะไร? เพราะร่างกายมันมี แต่หัวใจสิ่งที่มีอยู่มันก็มีโดยธรรมชาติของมัน รู้เท่ารู้ทันของมันแล้วมันสลดสังเวชด้วย มันปลงธรรมสังเวชได้นะ

เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยมันเป็นความทุกข์เป็นความร้อนของเรา แต่ถ้าพระอรหันต์ถ้ามีจิตมีปัญญาขึ้นมา เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เห็นไหม นี่สิ่งนี้มันเป็นผลของวิภูษะ มันเป็นสิ่งที่เกิดมาแล้ว

มันมีสภาวะแบบนี้ แล้วจะกลับมาเกิดอีกไหม? จะมาซ้ำมาซากอยู่อีกไหม? นี่เวลาสุขมันก็สุขแค่นี้ เวลาทุกข์ก็ทุกข์แค่นี้ แล้วพอสุขพอทุกข์ในชีวิตมันก็เป็นสภาวะแบบนี้ มันซ้ำๆ ซากๆ มันเป็นของเก่า แต่ชีวิตของเรามันเป็นของใหม่ แล้วเวลาเกิดขึ้นมา เป็นเด็กเป็นเล็กขึ้นมา มันมีความสุข ความเพลิดเพลินของเขา เวลาโตขึ้นมาสิ่งนี้จะเป็นที่พึ่งของเรา

มันปิดกัน กิเลสมันปิดตาไว้ แล้วเราก็ทำแต่สิ่งที่เป็นสังคม สิ่งที่เป็นผลของวิภวัญญะ แต่เราไม่เข้าถึงวิภวัญญะ วิภวัญญะคือใจดวงนี้ ถ้าวิภวัญญะคือใจดวงนี้ อาศัยมัน เห็นไหม ถ้าใจของเราเป็นธรรมนะ ปัจจัยเครื่องอาศัยนี้เป็นอาหารรองๆ พระถ้าไม่คิดในอาหาร พระไม่คิดในเรื่องการอยู่ การกินนะ ไปอยู่ไหนก็อยู่ได้ แต่ถ้ามันคิดเรื่องการอยู่การกิน คิดเรื่องความสะดวกสบายขึ้นมา มันไปไหนไม่ได้นะ สิ่งที่ไม่ไปไหนไม่ได้เพราะอะไร? ไปไหนไม่ได้ ถ้าไปไหนมันต้องอยู่กับที่ มันก็คุ้นชิน นี่สนิมก็เกิดจากเหล็ก

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันก็เกิดจากใจ แต่ถ้าได้เปลี่ยนที่ ได้วิเวก ได้ต่างๆ เห็นไหม มันเกาะมันตลอดเวลา สิ่งทีเกาะตลอดเวลาเพราะเราไม่ตื่นตื่นไปกับสิ่งปัจจัยเครื่องอาศัย สิ่งที่เป็นผลเกิดจากวิภวัญญะ สิ่งที่เกิดจากวิภวัญญะเพราะมันซ้ำๆ ซากๆ มันเคยมีเคยเป็น การเกิดและการตาย มันซ้ำซากมาตลอดเวลา แต่ในปัจจุบันนี้ถ้ามันตื่นตัวนะ นี่ลองดูชีวิตเรามันก็เป็นอย่างนี้ ปีหน้าก็จะเป็นอย่างนี้ ปีต่อไปก็เป็นอย่างนี้ สภาวะสังคมก็เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

แต่ถ้าจิตของเรา ถ้าเราตื่นตัวขึ้นมา เราตื่นตัวของเรา เราหาทางออกของเรา เราจะดูทำไมซ้ำๆ ซากๆ ของที่มันเป็นของซ้ำๆ ซากๆ อยู่อย่างนั้น แต่ในเมื่อมันเป็นผลของวิภวัญญะ เห็นไหม มันเป็นผลของวิภวัญญะ เราเกิดมาในวิภวัญญะมันจะมาอย่างนี้แหละ นี่เราถึงเป็นญาติกันโดยธรรม ญาติโดยธรรมะ ธรรมะคือการเกิดและการตาย การเกิดและการตายนั้นสภาวะที่เป็นธรรมชาติ การเกิดการตาย ทุกข์กับสุขมันต้องมีโดยธรรมชาติเป็นธรรมดา

ชาติปี ทุกขา ชาติการเกิดเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง เพราะเกิดมาแล้วต้องรับผิดชอบไง ทีนี้รับผิดชอบต่อ รับผิดชอบต่อโลกมันก็ได้สมบัติ เห็นไหม แต่ถ้าจิตใจเราสูงส่ง จิตใจเราพัฒนาเข้าไปละเอียด เห็นไหม รับผิดชอบต่อภายใน เคนจกรรม นั่งสมาธิภาวนา นี่งานของเรา งานของโลกมันสร้างบารมี เวลาพระโพธิสัตว์ขึ้นมา การเกิดและการตาย ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย

นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ทานบารมี เวลาเกิดเป็นพระเวสสันดร
สัจจะบารมี ขันติบารมี ในบารมี ๑๐ ทศ เพราะมันสร้างบารมีมาครบอย่างนั้น เวลาเป็นองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาถึงละจริตนิสัยได้ เวลาสาวก สาวกะ มันมีบกพร่องไปหมด
แหละ โทสจริต โมหจริต จริตนิสัยของพระอรหันต์ ลูกศิษย์ สาวก สาวกะ ถึงไม่เหมือนกัน

ไม่เหมือนกันโดยจริตนิสัย แต่มันเหมือนกันโดยความสะอาดบริสุทธิ์ เหมือนกันโดย
อริยสัจ เหมือนกันโดยการภาวนา เหมือนกันโดยมรรคญาณ จะเข้าไปทำลายกิเลสให้สะอาดได้
ทำลายกิเลสออกไปจากใจ แต่จริตนิสัยไม่เหมือนกัน เพราะไม่ได้สร้าง ไม่ได้เป็นพระโพธิสัตว์
ไม่ได้สร้างบารมีขนาดนั้น มันถึงตกตะกอนมาในใจ มันถึงตกตะกอนมาเป็นใจ มีจริตนิสัย มี
ความเห็นต่างๆ กันไป

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้าง ถ้าไม่สร้างอย่างนั้นจะไม่เข้าใจ คนเราสร้างมา
เห็นไหม คุณติคุณความเตรียมพร้อมของพระโพธิสัตว์จะมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า แต่ขณะตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว เห็นไหม ยังท้อแท้ว่าจะสอนได้อย่างไร จะสอนได้อย่างไร เตรียม
ความพร้อมไว้ขนาดนั้นนะ

แต่เราสาวก สาวกะ ได้ยินได้ฟัง มีครูมีอาจารย์ มีคนชี้แนะ สิ่งที่มีคนชี้แนะมันถึงไม่มี
ปัญญา ไม่มีความรู้สิ่งต่างๆ เท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรื่องบารมี แต่รู้เรื่องอริยสัจ
รู้เรื่องสัจจะความจริง ถ้าไม่รู้อริยสัจมันจะข้ามพ้นจากกิเลสไปไม่ได้ สิ่งที่ข้ามพ้นจากกิเลสไป
เพราะมันเป็นความเห็นจากภายใน ความเห็นจากภายใน ความเห็นจากมรรคญาณ

ความเห็น เห็นไหม นี่สุดมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการ
ภาวนาล้วนๆ มันเป็นปัญญาเกิดจากใจ ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่ปัญญาที่เกิดจาก
สมอง ทั้งๆ ที่โลกนี้ ปัญญาที่เกิดจากสมองนะ เพราะสมองเป็นข้อมูล แต่มันต้องมีพลังงาน ถ้า
ข้อมูลนั้นไม่มีพลังงานใช้ คุณติเวลาคนเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต คุณติเขาคิดไม่ได้ เขาทำอะไรของเขา
ไม่ได้ นี่เพราะอะไร? เพราะสมองเขามี เพราะอะไร?

แต่ถ้าพูดถึงนะเวลาภาวนาเข้าไป เวลาเรากำหนดใจเข้าไปมันเกิดมาจากใจ มันเกิดมาจาก
ใจอย่างไร? มันต้องรู้เท่ารู้เห็นถึงธรรมจักร จักรที่มันเคลื่อนออกไปอย่างไร? กงจักร เห็นไหม
ความคิด นี่พลังงานคือตัวใจ แต่ขณะที่เราเกิดขึ้นมา เกิดมาเป็นมนุษย์มันมีร่างกาย ร่างกายก็มี

สมอง มีความคิด แล้วเกิดถ้าเป็นเทวดา มันไม่มีร่างกายแล้วเขาคิดอย่างไร? เขาสื่อความหมายกันอย่างไร? ภาษาใจภาษาอย่างไร?

ภาษาใจ เวลาพรหม เห็นใหม่ เทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ของเรา เขาสื่อความหมายกันอย่างไร? นี่สิ่งนี้เป็นผลของวิญญูะที่มันต่างๆ กันไป แต่ตัวภาวนามยปัญญา มันเข้ามาถึงใจเลย ถ้าเข้ามาถึงใจมันเกิดขึ้นมา แล้วมันเห็นธรรมจักรที่มันเคลื่อนไป มันหมุนไป มันชำระกิเลสอย่างไร? เห็นใหม่

ถ้าเราไม่คุ้นชิน เราไม่นอนจมกับกิเลสนะ มันจะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ แต่ถ้าเราไปนอนจมกับกิเลส เหมือนเราเข็นครกขึ้นภูเขาแล้วเราพักไว้ แล้วภูเขามันจะกลิ้งทับเรา กลิ้งทับเราแน่นนอนเพราะอะไร? เพราะสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นอนิจจัง สิ่งทุกอย่างเป็นอนิจจัง มันเป็นอนิจจังหมด มันไม่มีอะไรคงที่หรอก เข็นครกขึ้นภูเขา เรายันด้วยกำลังของเรา เดี่ยวเราก็อ่อนแรงขึ้นมา มันก็ต้องกลิ้งมาทับเราอยู่แล้ว

นี่โลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา มันเป็นอนิจจังนะ ใจเราจะเป็นอย่างนี้ตลอดไปไหม? ความคิดเราจะเปลี่ยนแปลงไหม? เวลาเป็นมนุษย์ นี่เป็นมนุษย์มีความรู้สึกอย่างนี้ เวลาทำบุญกุศลไปเกิดเป็นเทวดาจะมีความรู้สึกอย่างนี้อีกไหม? จะมีความคิดอย่างนี้อีกไหม? จะเพลิดเพลินใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยไปไหม?

ขณะที่ปัจจุบันเรามีความตื่นตัวเพราะอะไร? เพราะเราเห็น เรามีหู มีตา เราเห็น เราเปรียบเทียบได้ ถ้าเราเปรียบเทียบได้มันต้องย้อนกลับมาถึงชีวิตของเรา ถ้าเราเปรียบเทียบได้ คิดได้แค่สมองแล้วก็เป็นอย่างนั้น คิดแบบวิทยาศาสตร์เรารู้แล้วเราเข้าใจแล้ว แต่มันไม่ย่อยสลายเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง ถ้ามันย่อยสลายเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง มันจะเข้าไปเปรียบเทียบถึงชีวิตของเรา แล้วมันจะสะท้อนใจนะ เพราะ เพราะเราต้องตายหมด แล้วเราต้องเกิดหมด

แต่ถ้าปัจจุบันนี้คิดได้ ทำได้ มันมีโอกาสมาก โอกาสแค่นี้ โอกาสของโลก เห็นใหม่ โอกาสแค่คนตื่นตัว คนจะทำงาน คนจะเข้ามาภาวนา โอกาสนี้มันก็สุดยอดมาก เพราะอะไร? เพราะโลกเขาไม่เข้าใจ เขาไม่ทำกันนะ เขาไม่ชอบทำ เขาว่างานอย่างนี้มันงานเสียเวลา ถ้างานการดำรงชีวิต งานหาเงินหาทองเขาว่าเป็นงานของเขา นั่นเรื่องโลกเขาคิด เห็นใหม่ เพราะอะไร? เพราะปัญญาโลกมันเป็นเป็นอย่างนั้น

สุดมยปัญญา ปัญญาจากสมอง ร่างกายต้องใช้ปัจจัยเครื่องอาศัย เขาคิดกันอย่างนั้นไง แต่ ถ้าธรรมะ เห็นใหม่ ธรรมะนั้นเป็นอาหารของใจ นี่มันย่อยสลายเข้ามาอีกชั้นหนึ่ง ถึงชีวิต ถึงความรู้สึก อาหารของใจ อาหารของใจมันได้คัมภีร์ธรรมะ แล้วถ้าเกิดมันพิจารณาขึ้นไป ตัวมันเองเป็นธรรมะเอง ไม่ได้คัมภีร์ ตัวใจเป็นธรรม ธรรมล้วนๆ เอโก ชัมโม ธรรมอันเอก มันเป็นธรรมะเอง แล้วมันจะมีความสุขขนาดไหน? มันจะรู้เห็นถึงคุณค่าของชีวิตขนาดไหน?

มันจะเห็นคุณค่าชีวิต มันจะบอกว่านี่ปัญญาอันละเอียด สติอันละเอียด ความเข้าใจอันละเอียด แต่ถ้าเป็นความเข้าใจของโลก เราจะไปพบกับเขาได้อย่างไร? มันพิสูจน์กับเขาไม่ได้ อย่างวิทยาศาสตร์บอกสวรรค์อยู่ที่ไหนบอกมาสิ? นี่ความสุข ความทุกข์ นิพพาน มันอยู่ที่ไหน? มันก็อยู่ที่ใจของคนทีไรที่เห็นนั้น ใจนี้ถ้ามันรู้มันเห็นมันถึงเห็นคุณค่า เพราะเราไม่เห็นใจ เหมือนไก่ได้พลอย ไม่รู้จักคุณค่าหรอก แต่ถ้าเราเป็นมนุษย์ เห็นใหม่ พลอยหรือเพชร นิล จินดา มันมีค่า

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีค่านะ แต่เรามันไก่ได้พลอย ต้องการแค่เม็ดข้าว ไม่ต้องการเพชรพลอยนั้น นี่ก็เหมือนกัน จิตใจเรามีคุณค่ามาก ถ้าจิตใจเรามี สติ มีสัมปชัญญะ เห็นใหม่ มันจะเห็นคุณค่าของใจ มันจะรู้จักคุณค่าของเพชร ของพลอย มันจะรู้คุณค่าของหัวใจ แล้วมันจะตั้งใจของมัน มีคุณค่าจากภายใน ภายนอกเป็นภายนอก ภายในเป็นภายใน เห็นใหม่ โลกกับธรรมอยู่ด้วยกัน แต่ไม่เหมือนกัน

ชีวิตนี้ต้องใช้แบบโลกๆ มันก็อยู่กับโลก นี่ต้องอยู่กับมันแน่นอน เกิดมาเป็นชีวิตแล้ว ต้องมีโลก เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม แต่ธรรมในหัวใจของเรา ถ้าเรารู้ คู่พระไตรปิฎกเคลื่อนที่ นะ ถ้าหัวใจเป็นธรรม พระไตรปิฎกตั้งอยู่ที่คู่เราต้องเปิดอ่านนะ แต่ถ้าใจเป็นธรรมนะ มันกระดิก มันเป็นธรรมตลอด นี่มันเป็นธรรมโดยตัวมันเอง แล้วมันรู้จริงเห็นจริงไปหมด

คู่พระไตรปิฎกเคลื่อนที่ ถ้าเรามีธรรมะในหัวใจ เห็นใหม่ ถ้าเรามีสมบัติทางโลก มันก็เป็นสมบัติแค่อาศัยกัน ถ้าเรามีสมบัติทางหัวใจ นี่ถ้าเข้มแข็งแล้วมีสติสัมปชัญญะมันจะได้ผลอย่างนี้ เกิดมามี ๒ ตา ตาหนึ่งเป็นตาของโลก ตาหนึ่งเป็นตาของธรรม เห็นใหม่ ตาโลกกับตาธรรม ถ้ามันเปิด ๒ ตาสุดยอดมาก

นี่เราเปิดขึ้นมาตาหนึ่งแล้วคือตาของโลก เพราะเราสนใจในศาสนา แล้วเราพยายาม ประพฤติปฏิบัติให้ตาอีกข้างหนึ่งเปิดขึ้นมา มันจะเป็นสมบัติของเรา มี ๒ ตาเหมือนกัน เอวัง